

به نام صانع یکتا

تحلیل محیط کسب و کار جلسه ۹ (زکيه سلیمی و زینب کریمی)

گزارش بانک جهانی (بهبود محیط کسب و کار ایران)

در اقتصاد از دید وزارت اقتصاد و دارایی برای اینکه سرمایه‌گذاری اتفاق بیافتد و تولید افزایش پیدا کند و در نتیجه سطح اشتغال بالا بره بایستی محیط کسب و کار بهبود پیدا کند تا بستر سازی مناسبی برای ورود بخش‌های مختلف. خصوصی به کسب و کار ایجاد کند و شرایط برای رقابت بین شرکت‌های مختلف که در اقتصاد فعال هستند بوجود بیاید و با توسعه حضور بخش خصوصی در اقتصاد کشور رشد و توسعه پیدا کند و پیشرفت ایجاد شود و همان‌طور که قبلاً بانک جهانی با ارائه شاخص سهولت کسب و کار در ۱۰ شاخص کمک و اعلام کرد چه قوانین و مقررات می‌توانند بر رشد اقتصاد کشورها موثر باشند و می‌توانند باعث رشد و توسعه کسب و کار شوند که ۱۰ شاخص را در جلسات قبل طرح کردیم چون اهمیت زیادی دارند باید با آنها آشنا شویم که این ۱۰ شاخص عبارتند از:

۱. شروع کسب و کار

۲. اخذ مجوز

۳. دسترسی به برق

۴. ثبت مالکیت

۵. اخذ امتیازات یا وام بانکی

۶. حمایت از سرمایه‌گذاران خرد

۷. تجارت برون مرزی

۸. سهولت اجرای قراردادها

۹. پرداخت دیون

۱۰. پرداخت مالیات

بانک جهانی در سال ۲۰۱۵ علاوه بر رتبه بندی سهولت کسب و کار بین همه کشورها فاصله اقتصاد هر کشور تا اقتصاد پیشروست طرح و محاسبه کرد بنابراین امتیازی که بین فاصله عملکرد اقتصادی هر کشور با کشور دارای بهترین عملکرد اقتصادی در هر مولفه ی سهولت کسب و کار مشخص شده آن را به عنوان یک امتیاز بین ۰ تا ۱۰۰ تعیین کرد. هرچه امتیاز یک کشور به ۱۰۰ نزدیک تر باشد فاصله ی آن کشور تا کشور بهترین عملکرد در هر مولفه کمتری شود. ما در این جلسه ارزیابی وزارت اقتصاد را مطرح می کنیم. گفتیم که رتبه ایران در سال ۲۰۱۵ در بین ۸۹ کشور ۱۳۰ شده که در سال قبل با تغییر معیارها ۱۳۲. بنابراین ۲ رتبه بهتر شده. در کل شاخص ها ۳ تا شاخص ها وضع مناسبتری نسبت به منطقه خاورمیانه داشته است.

۱. شاخص شروع کسب و کار

۲. اخذ اعتبارات بانکی

۳. اجرای قراردادها که نسبت به وضع متوسط منطقه بهتر بوده ولی هفت تا شاخص دیگر از متوسط منطقه ای کمتر بودن. وزارت اقتصاد معتقد است که اگر ما بتوانیم قوانین و مقررات را بازنگری کنیم، برنامه ریزی درستی هم داشته باشیم و روش های مناسبی را به کار بگیریم در اجرای قوانین و مقررات آن وقت می توانیم که شاخص های خودمان را بهتر کنیم.

بررسی زیر شاخص ها:

اگر شما شاخص های کسب و کار رو نگاه کنند در نمودار نسبت به مرکز دایره آنهایی که نزدیک هستند وضع بهتری دارند. بعد آن شاخص اجرای قراردادها و بعدش شاخص پرداخت مالیاتی بعدش شاخص پرداخت دیون و بعدش شاخص حمایت از سرمایه گزاران. خرد و بعد ثبت مالکیت و بعد اخذ مجوز.

۱. شروع کسب و کار :

مفروضاتی برای شاخص شروع کسب و کار وجود دارد از دید بانک جهانی: ۱. کارآفرین باید به همه اطلاعات دسترسی داشته باشد. ۲. نیازی به استفاده از زور مقامات نداشته باشد، رشوه هم پرداخت نکند.

گفتیم که شرکت هایی که در نظر گرفته شدن شرکت های کوچک و متوسط هستند. مفهوم شرکت هم شرکت کوچک یعنی که شرکتی با مسئولیت محدود باشد و محلش در بزرگترین شهر تجاری کشور باشد

مثلا تهران حداقل ۱۰ تا و حداکثر ۵۰ تا نیروی کار داشته باشد فعالیت‌هایش عمومی صنعتی یا تجاری باشد. و تخصصی نباشد. مالکین ۵ نفر بوده که شخصیت حقیقی دارند، سرمایه اش هم ۱۰ برابر درآمد سرانه کشور باشد شرکت واجد دریافت هیچ امتیاز خاصی هم نباشد، مالک املاک و مستقالاتی هم نباشد. بانک جهانی آمده برای هر شاخص یک سری مفروضاتی را مطرح کرده اینکه چه فرآیندهایی طی می شود چقدر زمان می برد و چقدر هزینه داده برای گرفتن مجوز ساخت (مثلا یه انبار) در شهر

مفروضات:

- ✓ یک شرکت با مسئولیت محدود عامل در صنعت ساختمان بوده و در بزرگترین شهر تجاری کشور واقع شده
- ✓ برای کشوری با جمعیت بیش از ۱۰۰ میلیون نفر، اطلاعات دومین شهر تجاری نیز افزوده خواهد شد.
- ✓ ۶۰ نفر هم اعم از گروه ساختمانی و کارمند برای شرکت کار می کنند. انباری که می سازد:
- ✓ ارزش انبار ۵۰ برابر درآمد سرانه باشد.
- ✓ یک سازه جدید می سازد قبلا در آن زمین ساختمانی ساخته نشده باشد.
- ✓ نقشه های معماری و سازه ، مهندسی که دارای مجوز هستند برای آن صادر می کنند.
- ✓ به شبکه آب و فاضلاب متصل میشه (اتصال به هر شبکه با ابزاری به طول ۱۵۰ متر یا ۴۲۹ اما فعلا براساس گزارشی که در ۲۰۱۵ صادر شده قوانین و مقررات برای اخذ مجوز در این حوزه یک مقدار سخته هزینه های آن هم بالاست وقتی قوانین و مقررات دشوار باشد و . هزینه بالا باشد انگیزه برای به فعالیت اقتصادی کاهش پیدا می کند چون باید بره مجوز بگیره

جزئیات فرآیندهای اخذ مجوز ساخت و ساز

۱. اخذ گواهی پرداخت مالیات زمین
۲. درخواست دریافت مجوز طبقه بندی
۳. دریافت بازرسی از محل
۴. اخذ مجوز منطقه بندی
۵. درخواست و اخذ مجوز ساخت شرکت سازنده

۶. استحکام شرکت ناظر مستقل

۷. قوانین بازرسی از طرف شهرداری

۸. دومین بازرسی از طرف شهرداری

۹. سومین بازرسی از طرف شهرداری

۱۰. چهارمین بازرسی از طرف شهرداری

۱۱. پنجمین بازرسی از طرف شهرداری

✓ درخواست گواهی پایان کار به محض انجام عملیات ساختمانی

✓ بازرسی نهایی

✓ اخذ گواهی پایان نامه

✓ اخذ انشعاب آب و فاضلاب

موضوع بعدی دریافت برق:

وضع خیلی مطلوبی ندارد.

مفروضات:

یک کارآفرین برای دریافت برق باید از یک شرکت توزیع برق محلی دریافت کنند بنابراین شرکت محلی باید از بزرگترین شهر تجاری کشور باشد و اگر در کشوری که بیش از ۱۰۰ نفر هم دارند اون اطلاعات دومین شهر تجاری هم مورد بررسی قرار می گیرد. گرفتن برق در اینجا منظور شهرهای عادی ست. تو جاهایی که منطقه آزاد هستند شرایطشان فرق می کند آنجا مدنظر نیست

✓ بدون محیط فیزیکی می توان برق را گرفت

✓ برای اولین بار می توان برق را گرفت-برق فشار قوی نیست.

برای برقراری انشعاب نیاز به عبور از یک جاده ۱۰ متر هست، از زمین های عمومی هست و برای گرفتن انشعاب هیچی نمی خواهد.

بانک جهانی اعلام میکنه برای ارتقای رتبه کشور در این زیر شاخص

۱. تعداد مراحل دسترسی به برق از طریق فرآیند اخذ مجوز حفاری کم کنید، هزینه ها را هم کم کنید.

که باز دوباره باید فرآیندی را طی کنیم

زمانی که درخواست انشعاب می کنید چند روز طول می کشد، شرکت برق منطقه بررسی می کند حالا اگر شرکت برق بخواهد طراحی کند ۷ روز طول می کشد کارهایی که شما باید انجام بدید مسیر را آماده کنند چند دلار ممکنه هزینه داشته باشه حالا اگر ممکن شرکت برق چه کارهایی را انجام بده آن هم هزینه هایی را داره .

شاخص بعدی ثبت مالکیت، که شما می خواهید داراییهاتان را ثبت کنید ثبت کنید. رتبه ی مان افت کرده مفروضات:

یک شرکت بتونه یک ملکی را از یک شرکتی خرید کند و مالکیتش را منتقل کند و بتونه به شخص ثالث واگذار کند.

۱. ۱۰۰ درصد متعلق به آن کشور

۲. همه کارمندان مال خودشون هستند و اتباع خارجی نیستن

۳. آن ملک متعلق به فروشنده ای باشد که می خواهد بفروشد، این طور نیست که سهامش مال کسی دیگری باشد

۴. قابل ثبت در اداره ثبت باشد و معارض نداشته باشد

۵. در رهن جایی و شرکت دیگری نباشد

در ایران بعضی فرآیندها طولانی است اول باید گواهی پایان کار ساختمان را داشته باشد که معامله کنیم، باید برای شرکت خودمان گواهی اشتغال و تسویه حساب بیمه داشته باشد بعد باید از تامین اجتماعی تسویه حساب بگیریم بعد ملک باید از دایره ثبت املاک مورد بررسی قرارگیرد. پرداخت مالیات نقل و انتقالات از طریق بانک ملی، گواهی پرداخت نوسازی را بگیرید از شهرداری بعد از این کارها سند در دفاتر رسمی ثبت می شود

اخذ اعتبارات:

وضع بهتر شده

مفروضات:

۱. مهمترین آنها وثیقه هاست که وام گیرنده باید داشته باشد و وام دهنده قابل اعتماد باشد شرکت

هایی می توانند از وام استفاده کنند

۱. خصوصی باشند با مسئولیت محدود

۲. دفتر مرکزی و محل فعالیت آنها در بزرگترین شهر تجاری باشد

۳. ۵۰ تا کارمند داشته باشد

۴. سهامش متعلق به افراد داخلی کشور باشد (صد در صد) و بانک وام دهنده هم باید سهامش

مربوط به داخل کشور باشد

بنابراین از دید بانک جهانی مشکلات تامین طرح ها و پروژه ها و اینکه دولت ها تغییر پیدا کند این ها جز مشکلاتی هستند که پرداخت وام را یک خورده سخت می کنند قبلا در ایران در شرایط فعلی یکی از معضلات مهم بانک ها مطالبات معوق که بعضی از شرکت ها وام گرفتن ولی پرداخت نکردن که باعث شده فرآیند پرداخت وام به دیگران با کندی صورت بگیرد.

➤ حمایت از سرمایه گزاران خرد

حمایت مفهوم حمایت قضایی هست که وضعیت بدتر شده

مفروضات:

سرمایه گزاران خرد، سرمایه گزاری می کنند که مدیران شرکت ها باید مراقبت کنند که سرمایه ها را برای کار شرکت استفاده کنند برای استفاده شخصی و با معامله با خود شرکت قرار ندهند که بانک جهانی معیاری را در نظر گرفته

۱. شرکت باید شرکت تولیدی از نوع سهامی عام باشد که محصولاتش را خودش توزیع می کند یعنی در مالکیت دولت نباشد.

۲. هیئت مدیره و مدیر عامل بتوانند کارهای بانکی را انجام دهند

۳. سهامداران آن شرکت بتوانند از اشخاص ذینفع شکایت کنند

بنابراین به میزانی که طرح دعوی از محاکمه دادگستری برای حمایت از سرمایه گزاران راحت تر بشود آن کارآفرینان علاقه بیشتری به سرمایه گزاری و استفاده سرمایه سرمایه گزار از خودشان نشان می دهند، این مهمه چون شرکت ها نیاز به تامین نقدینگی هاست

شاخص مالیات (سهولت پرداخت مالیات):

وضع نامناسب است مالیات ها چندان که شفاف باشند و متناسب با میزان درآمد باشند و

تبعیض آمیز نباشند باعث افزایش فعالیت های اقتصادی می شوند .

➤ تجارت برون مرزی (فرا مرزی)

چرا این شاخص مهم است؟ تمام فعالیت های اقتصادی کشور خودش را در واردات و صادرات نشان می دهد، هر کشوری که بتواند حجم صادرات خودش را بالا ببرد اون کشور اقتصاد فعال تری دارد واردات از صادرات بیشتر باشد اونجا گرفتاری درست می شود بنابراین ما هرچه بتوانیم مراحل انجام کار صادرات و هزینه های کار صادرات را کاهش بدهیم، شاخص ها بهبود پیدا می کند

مفروضات و جزئیات مولفه های زیر شاخص

- ✓ جز کالاها خطرناک نباشد و حاوی اقلام نظامی نباشد
- ✓ می شود سردخانه یا محیط سرد نیاز نداشته باشد و محیط عادی باشد
- ✓ استاندارد ها را رعایت کند و جز محصولات صادراتی آن کشور باشد
- ✓ جز محموله های خشک باشد

➤ اجرای قراردادها

که پیمانکاران و طرف قراردادها خوب انجام بدن
مفروضات:

قاضی به نفع کسی عمل نکند

➤ ورشکستگی و پرداخت دیون

مسئله مهم اینه که ما چگونه بتوانیم و با چه سرعتی بتوانیم یک شرکتی که ورشکست شده با اینکه می خواهد فعالیت هایش را تعطیل کند، جمعش کنیم اما اینکه چرا شرکت ها به ورشکستگی می رسند یا مجبور می شوند جمع کنند، زیان ده می شوند؛ خیلی ها معتقدند که این بر می گردد به بی ثباتی سیاست های پولی و مالی که این بر تولید اثر می گذارد و باعث می شود که شرکت ها نتوانند به کار خودشان ادامه بدهند و قوانین به گونه ای باشد که تولید به خوبی حمایت نمی شود.

جمع بندی: در کل وضعیت سهولت کسب و کار ۲ پله بهبود پیدا کرده در بعضی شاخص ها وضع بهتر بود و در بعضی شاخص ها وضع بهتر نبود اما اینکه چطور می شود رتبه بندی ایران را ارتقا داد آن چیزی که وزارت اقتصاد جمع بندی کرد: .قوانین دست و پاگیر و غیر شفاف .قوانین و بخش نامه ها و آیین هایی که متعارض هستند

مراحل دشوار اخذ مجوز

پراکندگی سازمان و موسسات تعیین شده برای صدور مجوز ها
زمان طولانی برای دریافت مجوزها
بازارهای مالی توسعه نیافته
دشواری تامین مالی طرح ها
فقدان ساز و کار هدایت سرمایه های سرگردان و پس اندازها به سوی طرح های تولیدی.

حمایت از سهام داران خرد

سیستم قضایی را باید ساده کرد تا طرح دعوی بهتر انجام شود نظام جامع اطلاعاتی را سازماندهی کرد. فرآیند طولانی و پیچیده صادرات و واردات را باید اصلاح کرد در قوانین و مقررات تجاری ثبات ایجاد کرد تعرفه های گمرکی را باید بازنگری کرد، نوساناتش را کم کرد ، مراحل گمرکی را ساده تر کرد. سیاست های پولی و مالی را در بخ تولید بازنگری کرد.